

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci v Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Petry Venclové, Ph.D., a JUDr. Aleše Korejtky ve věci

žalobce: **G. A. H.**
zastoupený daňovým poradcem RNDr. Ljubomírem Skácelem
sídlem Šeránkova 388/28, 616 00 Brno

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 5. 2021, č. j. 19314/21/5200-10421-713026,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se včas podanou žalobou domáhal u zdejšího soudu přezkumu v záhlaví tohoto rozsudku označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Finančního úřadu pro Pardubický kraj ze dne 10. 3. 2020, č. j. 274430/20/2808-50521, kterým správce daně rozhodl dle § 155 odst. 5 zákona č. 280/2004 Sb., daňový řád, v platném znění (dále jen jako „daňový řád“), o výši úroku z vratitelného

přeplatku, když přiznal žalobci úrok ve výši 57 571 Kč, přičemž žádost o úrok z této přiznané částky odmítl. Žalobce svou žalobu odůvodnil následujícím způsobem.

2. Žalobce v žalobě v zásadě vytyčil jediný žalobní bod, a to spornou otázku „anatocismu“ dle daňového řádu. Žalobce je toho názoru, že má právo na přiznání úroku z částky, kterou mu správce daně na žádost nejprve nezákonně nepřiznal, a které se poté žalobce domohl až na základě zásahu odvolacího orgánu a s prodlením zhruba 9 měsíců, přičemž částka sama byla již úrokem z daňového přeplatku podle § 254 daňového řádu. Daňové orgány však tuto žádost o vyplacení „úroku z úroku“ žalobci nepřiznaly, což činí jejich rozhodnutí nezákonnými. K této své argumentaci žalobce odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2017, č. j. 2 Afs 148/2017 – 36.
3. Žalobce navrhl, aby zdejší soud žalované rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
4. Žalovaný ve svém vyjádření setrval na svém právním názoru, odkázal na odůvodnění žalovaného rozhodnutí a navrhl, aby zdejší soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.
5. Krajský soud přezkoumal žalované rozhodnutí v mezích žalobních bodů dle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen jako „s.ř.s.“), přičemž dospěl k následujícím skutkovým a právním závěrům.
6. Ze správního spisu vyplývají a mezi stranami nejsou ani sporné následující rozhodné skutečnosti.
7. Dne 2. 7. 2018 podal žalobce žádost o vrácení přeplatku na dani z příjmů fyzických osob ve výši 515 600 Kč, která byla podána současně s daňovým přiznáním k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2017. Přeplatek byl poukázán na účet žalobce dne 24. 4. 2019. Dne 13. 2. 2020 podal žalobce žádost o přiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně a současně požádal o vyplacení úroku i z této částky. Správce daně po posouzení žádosti vydal dne 10. 3. 2020 rozhodnutí o výši úroku z vratitelného přeplatku podle ust. § 155 odst. 5 daňového řádu, ve kterém žalobci přiznal úrok ve výši 57 571 Kč, ohledně vyplacení úroku z přiznané částky žádost žalobce odmítl. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 17. 3. 2020 odvolání, které žalovaný zamítl, což žalobce napadl již výše popsanou žalobou.
8. O žalobě žalobce rozhodnul krajský soud v pořadí svým prvním rozhodnutím dne 30. 9. 2021, č. j. 52 Af 43/2021 – 32, kterým žalované rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Tento v pořadí první rozsudek krajského soudu zrušil Nejvyšší správní soud svým rozhodnutím ze dne 29. 3. 2023, č. j. 2 Afs 265/2021 – 63, ve kterém dospěl NSS k názoru, že zdejší soud nesprávně právně posoudil popsaný skutkový stav.
9. Podstatou projednávané žaloby je, jak uvedl Nejvyšší správní soud, zda nesprávný postup správce daně spočívající v pozdním předepsání úroku z vratitelného přeplatku na osobní daňový účet zakládá nárok žalobce na další úrok z této částky.
10. Podle § 155 odst. 2 daňového řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2020, platí, že správce daně vrátí daňovému subjektu vratitelný přeplatek na základě žádosti daňového subjektu o vrácení vratitelného přeplatku, nebo pokud tak stanoví zákon. *Správce daně vratitelný přeplatek nižší než 100 Kč daňovému subjektu vrátí jen ve výjimečných případech tak, aby byla zajištěna zásada hospodárnosti.* Odstavec 5 tohoto ustanovení pak určuje, že *je-li poukazován*

správcem daně vratitelný přeplatek na žádost po lhůtě stanovené v odstavci 3 nebo po lhůtě stanovené zákonem pro vrácení vratitelného přeplatku, který se vrací bez žádosti, náleží daňovému subjektu úrok z vratitelného přeplatku, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Tento úrok daňovému subjektu náleží ode dne následujícího po dni, ve kterém uplynula stanovená lhůta pro vrácení vratitelného přeplatku, do dne jeho poukázání daňovému subjektu. Úrok se nepřiznává, nepřesahuje-li 100 Kč. O výši úroku rozhodne správce daň bezodkladně po vrácení tohoto přeplatku; § 254 odst. 3 a 6 se použije obdobně.

11. Podle § 254 odst. 1 daňového řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2020, platí, že *dojde-li ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo z důvodu nesprávného úředního postupu správce daně, náleží daňovému subjektu úrok z částky, která byla daňovým subjektem uhrazena na základě tohoto rozhodnutí nebo v souvislosti s tímto rozhodnutím, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, a to ode dne následujícího po dni splatnosti nesprávně stanovené daně, nebo došlo-li k úhradě nesprávně stanovené daně později, ode dne její úhrady. Tento úrok nevzniká v případě peněžitého plnění v rámci dělené správy. Podle odstavce 3 tohoto ustanovení „úrok přiznaný podle tohoto ustanovení správce daně předepíše na osobní daňový účet do 15 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí, kterým bylo rozhodnutí o stanovení daně zrušeno, změněno nebo prohlášeno za nicotné, anebo ode dne prohlášení neoprávněného vymáhání.“*
12. Nejvyšší správní soud ve svém zrušujícím rozsudku ze dne 29. 3. 2023 korigoval právní názor zdejšího soudu na zde projednávanou věc, když uvedl následující:

„[38] V obecné rovině platí, že dle § 155 odst. 5 daňového řádu je správce daně povinen o výši úroku rozhodnout bezodkladně po vrácení přeplatku a tento úrok za použití § 254 odst. 3 daňového řádu předepsat do 15 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o přiznání úroku z vratitelného přeplatku na osobní účet daňového subjektu. Je-li daňový subjekt pasivní a o takto předepsaný úrok nepožádá, nemá správce daně povinnost úrok vracet z úřední povinnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2017, č. j. 9 AfS 286/2017-26, odst. [32]).

[39] Je zřejmé, že správce daně pochybil, neboť o úroku z vratitelného přeplatku rozhodl až po uplynutí zákonné lhůty. Stěžovatel to ostatně výslovně připustil. Správce daně ovšem své pochybení napravil, úrok z vratitelného přeplatku předepsal a tento nový vratitelný přeplatek v zákonné lhůtě 30 dnů běžící od podání žádosti podle § 155 odst. 3 žalobci vrátil.

[40] Je nutné zdůraznit, že úrok z vratitelného přeplatku, který je sám vratitelným přeplatkem, nebyl uhrazen žalobci na účet až po jeho splatnosti, jak uvádí krajský soud. V souladu s výše uvedenými závěry je totiž o „splatnosti“ úroku z vratitelného přeplatku možné hovořit teprve po podání žádosti o jeho vrácení. V posuzovaném případě byl vratitelný přeplatek vrácen včas, tj. podle obecných pravidel pro vrácení přeplatku (po podání žádosti o vrácení). Lze tedy konstatovat, že pochybení správce daně nikterak neovlivnilo možnost žalobce disponovat s po právu mu náležející částkou úroku. Z hlediska dopadu do majetkové sféry žalobce je totiž nastalý stav neodlišitelný od situace, kdy by úrok z vratitelného přeplatku byl předepsán na osobní daňový účet v zákonné lhůtě a následně na žádost žalobce včas vrácen. Lze tak přisvědčit stěžovateli, že by požadovaný (druhý) úrok neplnil funkci paušalizované náhrady škody, neboť jeho základem by byla pouze číselná hodnota zápisu do evidence, nikoli majetková hodnota, již měl mít žalobce možnost disponovat dříve, než ve skutečnosti mohl.

[41] Ze strany správce daně došlo k nečinnosti, kterou však nelze podřadit pod hypotézu vyjádřenou v § 254 odst. 1 daňového řádu („dojde-li ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo z důvodu nesprávného úředního postupu“). Protože jeho jednání, jež dalo vzniknout prvotnímu úroku, nelze považovat ani za protiprávní čin ve smyslu § 1806 občanského zákoníku, není možné uvažovat o tom, že by za pochybení správce daně náležel žalobci další úrok. Přijetí žalobcovy výkladu, že prodlení při vyplacení pohledávky pohledávku samotnou mění na pohledávku z protiprávního činu podle zmíněného ustanovení občanského zákoníku, by vlastně znamenalo prosazení obecného pravidla, že úrok z prodlení lze automaticky úročit, což nemá oporu v platném právu.“

13. Tímto právním názorem je krajský soud podle § 110 odst. 4 s.ř.s. vázán. Krajský soud tedy aplikoval výše uvedený závazný právní názor Nejvyššího správního soudu na zde projednávanou věc a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
14. Mezi stranami není sporné, že žalobce požádal o vrácení přeplatku na dani z příjmů fyzických osob, který mu však byl poukázán na účet až po uplynutí lhůty k jeho vrácení podle § 155 odst. 3 daňového řádu. Žalobci tak vznikl nárok i na úrok z vratitelného přeplatku dle § 155 odst. 5 daňového řádu, který mu ale správce daně na jeho osobní daňový účet ve stanovené lhůtě (podle § 155 odst. 5 ve spojení s § 254 odst. 3 daňového řádu) nepředepsal. Učinil tak až na základě žádosti žalobce o přiznání tohoto úroku ze dne 13. 2. 2020. Správce daně rozhodnutím ze dne 10. 3. 2020 rozhodl o výši úroku z vratitelného přeplatku, přičemž úrok na osobní daňový účet žalobce předepsal dne 2. 3. 2020 (a to za období od 2. 8. 2018 do 24. 4. 2019 zpětně k datu 9. 5. 2019). Takto vzniklý vratitelný přeplatek žalobci správce daně poukázal na účet žalobce dne 5. 3. 2020.
15. Výše popsany postup správce daně, který poukázal přeplatek na dani až po uplynutí lhůty, však nenaplnuje hypotézu § 254 odst. 1 daňového řádu, stejně jako nelze takové jednání správce daně považovat za protiprávní čin ve smyslu § 1806 občanského zákoníku. Nejvyšší správní soud k této otázce výstižně uvedl ve svém rozsudku ze dne 9. 1. 2023, č. j. 5 Afs 376/2021 – 26, že „vyplývá především z rozsudku č. j. 10 Afs 382/2020-51, Elektrárny Opatovice, a bylo následně potvrzeno též v rozsudku č. j. 9 Afs 52/2021-42, ERAMENT Trading, k přiznání úroku z úroku, tedy výjimky z obecně platného principu zákazu anatocismu, může dojít pouze v jednom ze dvou případů: 1. zákon takové pravidlo pro daný případ explicitně stanoví, nebo 2. toto pravidlo vyplývá za použití zásady bezrozpornosti a jednotnosti právního řádu z analogického použití pravidla jiného. Je zřejmé, že první možnost v projednávané věci nenastala, je tudíž třeba posoudit případnou relevanci možnosti druhé. Jak již bylo řečeno výše, v českém právním řádu je anatocismus výslovně připuštěn pouze v § 1806 občanského zákoníku, a to za podmínky, že byl mezi stranami sjednán (což při správě daní nepřichází v úvahu), nebo tehdy, pokud jde o pohledávku z protiprávního činu. Komentář k občanskému zákoníku tuto podmínku vysvětluje následovně: „Výraz ‚jedná-li se o pohledávku z protiprávního činu‘ znamená: Nutno posoudit, zda z protiprávního činu vznikla sama pohledávka, z níž nabíhají úroky (z prodlení), které se mají úročit. Skutečnost, že úroky z prodlení nabíhají též v důsledku protiprávního činu (dlužníkovy prodlení), je bez významu.“ [J. Petrov: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054), 1. vydání, 2014, s. 370 – 382, bod 36]
16. Z výše uvedeného tak jasně vyplývá, že námitka žalobce, že má právo na přiznání úroku z částky, kterou mu správce daně na žádost nejprve nezákonně nepřiznal, a které se poté

žalobce domohl až na základě zásahu odvolacího orgánu a s prodlením zhruba 9 měsíců, není důvodná, když se správce daně dopustil pouze prodlení při předepsání úroku, avšak jeho výši nespороval, své opomenutí na základě žádosti žalobce napravil a úrok ve správné výši ke správnému datu předepsal a v zákonné lhůtě vrátil. V posuzovaném případě byl vratitelný přeplatek vrácen včas podle obecných pravidel pro vrácení přeplatku, tedy po podání žádosti o vrácení. Lze tedy konstatovat, že pochybení správce daně nikterak neovlivnilo možnost žalobce disponovat s po právu mu náležející částkou úroku. Z hlediska dopadu do majetkové sféry žalobce je totiž nastalý stav neodlišitelný od situace, kdy by úrok z vratitelného přeplatku byl předepsán na osobní daňový účet v zákonné lhůtě a následně na žádost žalobce včas vrácen.

17. Na základě všeho výše uvedeného tak krajský soud uzavírá, že postup správce daně, který poukázal přeplatek na dani až po uplynutí lhůty, nenaplnuje hypotézu § 254 odst. 1 daňového řádu, stejně jako nelze takové jednání správce daně považovat za protiprávní čin ve smyslu § 1806 občanského zákoníku, tudíž nelze v takovém případě souhlasit s tvrzením žalobce, že prodlení při vyplacení pohledávky pohledávku samotnou mění na pohledávku z protiprávního činu podle zmíněného ustanovení občanského zákoníku. Přijetí tohoto názoru by „*znamenalо prosazení obecného pravidla, že úrok z prodlení lze automaticky úročit, což nemá opору v platném právu*“ (rozhodnutí NSS ze dne 29. 3. 2023, č. j. 2 Afs 265/2021 – 63).
18. Krajský soud tak přezkoumal žalované rozhodnutí v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
19. Protože žaloba nebyla důvodná, musel ji krajský soud zamítnout (§ 78 odst. 7 s.ř.s.).
20. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle zásady úspěchu ve věci zakotvené v § 60 odst. 1 s.ř.s., přičemž neúspěšný žalobce právo na náhradu nákladů řízení neměl a úspěšnému žalovanému náklady dle obsahu spisu nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právníké vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice dne 26. dubna 2023

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu